

Władysław Łukasz Ryncki

1902-1945

Absolwent Wydziału Nawigacyjnego z 1931 r., I oficer nawigator, żołnierz wywiadu morskiego Armii Krajowej, więzień KL Stutthof.

Urodził się 10 lipca 1902 r. w Batumi na Kaukazie¹ (rodzice Karol i Zofia z Sowińskich). Dziadek był odesskim notariuszem, a ojciec Karol Ryncki (1860-1936) – jednym z pierwszych kapitanów żeglugi wielkiej w polskiej flocie handlowej. W 1919 r. rodzina Rynckich przyjechała do Polski.

W 1928 r. Władysław Ryncki pracował w Żegludze Polskiej – był młodszym marynarzem na s/s „Toruń”. Rok później zdał egzaminy do Szkoły Morskiej w Tczewie i przez cały czas trwania nauki dorywczo pływał na „Wilnie”, „Łodzi” i „Niemnie” jako starszy ma-

senior kursowy. Spokojny, dawny nauczyciel, już jako uczeń Szkoły żonaty i dzieciaty². W 1930 r. wraz ze Szkołą Morską przeprowadził się do Gdyni.

Nadeszły egzaminy końcowe, praktyczne. „Władek Ryncki i ja zdaliśmy egzaminy najlepiej, najstarszy i najmłodszy na kursie (Władek miał lat 29, a ja 19)³ – wspominał Witold Sawicz-Korsak. „Jedną częścią egzaminów było objechanie statku, który stał na redzie, szalupą pod żaglami, ale bez steru, manewrując balansowaniem członkami szalupy oraz żaglami⁴.”

Po skończeniu PSM został III oficerem na statkach Polbrytu. Od 1935 r. z dyplomem kapitana żeglugi małej, od października 1938 r. był I oficerem kolejno na s/s „Lwów”, s/s „Warszawa” i s/s „Lech⁵.”

25 sierpnia 1939 r. kpt. Rościsław Chojnowski (abs. WN z 1929) rozmawiał z inspektorem Żeglugi Polskiej na temat objęcia dowództwa statku – były wakaty, bo kapitanowie i oficerowie otrzymywali powołania do wojska. „[...] zaraz po wyjściu z biura spotkał na spacerze swojego kolegę Władysława Rynckiego z żoną i córeczką. [...] Małżonka ściągnęła go na urlop i teraz korzystał z problematycznej radości pobytu na lądzie w tak niespokojnych dniach. Oboje wielce tym się martwili, lecz nie tracili nadziei, że okaże się to zwykłą paniką. Ryncki jeszcze w tym dniu został zmobilizowany do wojska⁶.”

Podczas niemieckiej okupacji mieszkał w Gdyni. Do pracy w konspiracji ZWZ-AK został wprowadzony przez swojego byłego kapitana z floty Anatola Kniaziewa (w połowie Rosjanina urodzonego w Warszawie).

W stoczni Deutsche Werke Kiel – Werk Gotenhafen, porcie oraz Kriegsmarinarsenal było zatrudnionych wielu Polaków, spośród których kilku należało do podziemnego Związku Walki Zbrojnej – i przez komendanta Podokręgu Morskiego w stopniu kapitana czasu wojny Józefa Olszewskiego, ps. „Andrzej”, było zwerbowanych do pracy wywiadowczej. Współpracowali z nim

rynarz, magazynier – zależnie, która posada wakowała. Był najstarszym uczniem (obok Stanisława Płoszki z Legii Cudzoziemskiej). Tak o nim pisał kolega z kursu Witold Sawicz-Korsak: „Ryncki Władysław – również

Konzentrationslager Stutthof b. Danzig

Źródło: Muzeum Stutthof w Sztutowie, niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny i zagłady (1939-1945)

w wywiadzie m.in. kapitanowie marynarki handlowej Anatol Kniaziew i jego młodszy kolega Władysław Ryncki. Informacje wywiadowcze zebrane na terenie Gdyni przekazywano też Lucjanowi Cyłkowskiemu – szefowi łączności kurierskiej podokręgu i komendantowi hufca Szarych Szeregów.

Władysław Ryncki „pomagał nie tylko Polakom, ale też Francuzom i Brytyjczykom – uciekinierom z obozu jenieckiego pod Toruniem. [...] Aresztowany został przez gestapo w nocy z 2 na 3 maja 1943 r.⁸, następnie osadzony w niemieckim obozie koncentracyjnym Stutthof.

Wycieńczony dwuletnim pobylem w obozie, zmarł w maju 1945 r. w Malmö w Szwecji, w wieku 43 lat. Jego siostra Maria poślubiła absolwenta Szkoły Morskiej w Tczewie z 1930 r. Kazimierza Szczypiorskiego⁹, który zmobilizowany pod koniec sierpnia 1939 r. do Kadry Floty w Gdyni, został dowódcą 1. plutonu w 3. komp. Batalionu Kadry Floty. Poległ w natarciu na Białą Rzekę 10 września 1939 roku.

Źródła: *Kadry morskie Rzeczypospolitej*, tom I, pod red. Jana Kazimierza Sawickiego, Gdynia 2000; Jan Kazimierz Sawicki, *Pod flagą komodora*, Gdańsk 1992; karty ewidencyjne Związku Armatorów Polskich, kopie w zbiorach Sali Tradycji UMG; Bogdan Chrzanowski, Andrzej Gąsiorowski, *Wywiad Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej na Pomorzu, część I (1940-1943)*, [w:] Stutthof. Zeszyty Muzeum nr 6, Gdańsk 1985; Bogdan Chrzanowski, *Organizacja sieci przerzutów drogą morską z Polski do Szwecji w latach okupacji hitlerowskiej (1939-1945)*, [w:] Stutthof. Zeszyty Muzeum nr 5, Gdańsk 1984; „Rocznik Gdyński” 1992/1993, nr 11.

1 Karty ewidencyjne Związku Armatorów Polskich, kopie w zbiorach Sali Tradycji UMG – D/3152, s. 80-81.

2 „Okólnik” 1956, nr 80, s. 12.

3 „Okólnik” 1992, nr 164, s. 23.

4 Ibidem, s. 21.

5 Karty ewidencyjne Związku Armatorów Polskich, op. cit., s. 80-81.

6 Jan Kazimierz Sawicki, *Pod flagą komodora*, Gdańsk 1992, s. 25.

7 Bogdan Chrzanowski, Andrzej Gąsiorowski, *Wywiad Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej na Pomorzu, część I (1940-1943)*, [w:] Stutthof. Zeszyty Muzeum nr 6, Gdańsk 1985, s. 12.

8 Bogdan Chrzanowski, *Organizacja sieci przerzutów drogą morską z Polski do Szwecji w latach okupacji hitlerowskiej (1939-1945)*, [w:] Stutthof. Zeszyty Muzeum nr 5, Gdańsk 1984, s. 28.

9 Za: R[yżard] M[ielczarek], *Karol Ryncki (1860-1936)*, „Rocznik Gdyński” 1992/1993, nr 11, s. 282.